

AFET PSİKOLOJİSİ
DOĞAL AFETLERDE
PSİKOSOSYAL DESTEK VE MÜDAHALELER

EDİTÖR

MUSTAFA BİLİCİ

VakıfBank Kùltür Yayınları: 0286
İnsan ve Toplum: 025

AFET PSİKOLOJİSİ
DOĞAL AFETLERDE PSİKOSOSYAL
DESTEK VE MÜDAHALELER
EDİTÖR
MUSTAFA BİLİCİ

Yayın Danışmanı
Ekrem Demirli

Kitap Editörü ve Son Okuma
Merve Nur Yaman

Kapak ve Sayfa Uygulama
Faruk Özcan

VakıfBank Kùltür Yayınları
İnkılap Mahallesi
Dr. Adnan Büyükdenez Caddesi
No: 7/A1 – Kat 13
Ümraniye 34768 İstanbul
Telefon: 0 216 285 9571
www.vbky.com.tr - info@vbky.com.tr
Sertifika No: 40141

© Vakıf Pazarlama San. ve Tic. A.Ş., 2024

ISBN 978-625-6647-13-8

Kitabın tüm yayın hakları VakıfBank Kùltür Yayınları'na aittir. Tanıtım amacıyla, kaynak göstermek şartıyla yapılacak sınırlı alıntılar dışında, yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir elektronik veya mekanik araçla çoğaltılamaz. Eser sahiplerinin manevi ve mali hakları saklıdır.

Baskı
İmak Ofset Basım Yayın A.Ş.
Akçaburgaz Mh. 137. Sk. No:12
34522 Esenyurt / İstanbul / Türkiye
Tel: +90 444 62 18
Sertifika No: 71320

1. Baskı: Mart 2024

AFET PSİKOLOJİSİ

DOĞAL AFETLERDE PSİKOSOSYAL
DESTEK VE MÜDAHALELER

EDİTÖR
MUSTAFA BİLİCİ

MUSTAFA BİLİCİ

1990 yılında tıp doktoru oldu. Psikiyatri uzmanlığının ardından (1995), doçent (2000) ve profesör oldu. Erenköy Ruh ve Sinir Hastalıkları Eğitim ve Araştırma Hastanesi'ne kurucu başhekim olarak görev yaptı. Çeşitli üniversitelerin psikiyatri ve psikoloji bölümlerinde klinisyen, öğretim üyesi ve idareci olarak çalıştı. Hâlen Marmara Üniversitesi İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi Psikoloji Bölümü öğretim üyesi olarak görev yapmaktadır. Çalışma alanları arasında "bireyselleştirilmiş terapi" ve "uyku bozuklukları" ön planda yer almaktadır. Editörlüğünü yaptığı "Psikiyatride Sinema Sinemada Psikiyatri" kitabı ve çok sayıda bilimsel makalesi bulunmaktadır.

İÇİNDEKİLER

Katkıda Bulunanlar	9
Teşekkür	13
Giriş	15
Mustafa Bilici	
1. BÖLÜM	
Afetlerde Psikososyal Destek ve Müdahalelerin Organizasyonu	21
Mahir Yeşildal	
2. BÖLÜM	
Afetzedelerde Ortaya Çıkan Nörofizyolojik Değişiklikler	103
Özge Yılmaz	
3. BÖLÜM	
Sosyal Psikoloji Açısından Afet Psikolojisi	141
A. Sena Sezgin	
4. BÖLÜM	
Afet Zamanlarında Medya Tüketimi ve Psikolojik İyi Oluş	187
Ekmel Geçer	
5. BÖLÜM	
Afetzedelerin Klinik Psikolojik Değerlendirilmesi ve Afet Sonrası Etkilerin Sağaltımı	211
Tuğba Yılmaz	

6. BÖLÜM

Afet Sonrası Kayıplar ve Yas	235
Ayşe Altunkaya Erdoğan	

7. BÖLÜM

Afete Karşı Psikolojik ve Toplumsal Dayanıklılık	295
Aslıhan Nişancı - Zeynep Betül Yücesoy	

8. BÖLÜM

Doğal Afetlerin Psikiyatrik Yönü	335
Mustafa Bilici	

Bu kitap, doğal afetlerde hayatını kaybeden, yaralanan, ruh sağlığı bozulan tüm afetzedelere, afetzedelerin yardımına koşan tüm profesyonellere ve ortalıkta görünmeden afetzedeler için canla başla koşuşturan isimsiz kahramanlara ithaf edilmiştir.

KATKIDA BULUNANLAR

DOÇ. DR. TUĞBA YILMAZ

Orta Doğu Teknik Üniversitesi Psikoloji lisans programı mezunudur. Yüksek lisans ve doktora derecelerini aynı üniversitenin Klinik Psikoloji programlarında tamamlamıştır. Çeşitli üniversitelerde çalıştıktan sonra Marmara Üniversitesi Psikoloji Bölümünün kuruluşunda görev almıştır. Bilişsel davranışçı terapi ve şema terapi ekollerinde çalışan yetişkin psikoterapisti ve süpervizörüdür. Akademik ilgi alanları arasında travma, ikincil travma, kendini nesneleştirme, nomofobi ve çevrim içi terapiler yer almaktadır. Hâlen Marmara Üniversitesi İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi Psikoloji Bölümünde görev yapmaktadır.

DOÇ. DR. EKMELE GEÇER

2004'te Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesinden mezun oldu. 2007 yılında Din Psikolojisi alanında Master derecesi aldı. 2009 yılında Leicester Üniversitesinde (İngiltere) "Politik İletişim ve Psikoloji" teziyle ikinci yüksek lisans derecesini aldı. Doktorasını 2014'te Loughborough Üniversitesinde (İngiltere) bitirdi. Yarı zamanlı olarak Birmingham City University (İngiltere), Universität Dortmund/Institut für PsychoLogie an der TU Dortmund (Almanya), Sigmund Freud University (Viyana) Üniversitelerinde dersler verdi. Hâlen Marmara Üniversitesi Psikoloji Bölümü'nde öğretim üyesi olarak çalışmaktadır.

DOÇ. DR. ASLIHAN NİŞANCI

Lisans derecelerini Boğaziçi Üniversitesi Sosyoloji ve Siyaset Bili-mi bölümlerinden almıştır. Aynı üniversitede sosyoloji alanında ilk yüksek lisansını tamamlamış, ikinci yüksek lisans derecesini ABD’de bulunan Chicago Illinois Üniversitesi’nde klinik sosyal hizmet alanın-da almıştır. Chicago Illinois Üniversitesi Jane Adams Sosyal Hizmet Fakültesi’ndeki doktora araştırmasında Amerika Birleşik Devletle-ri’ndeki Türk göçmen ailelerde ebeveynlik ve ergen iyi oluşu ilişkisine odaklanmıştır. İlgi alanları klinik sosyal hizmet, çocuk ve aile refahı ve göçtür. Sosyal hizmet, aile refahı ve göç alanlarında projeler yü-rütmektedir. Hâlen Marmara Üniversitesi Psikoloji bölümünde görev yapmaktadır.

DR. MAHİR YEŞİLDAL

Tıp eğitimini 2004 yılında dereceyle mezun olarak tamamladı. 2008-2012 yılları arasında Erenköy Ruh ve Sinir Hastalıkları Eğitim ve Araş-tırma Hastanesi’nde Psikiyatri alanında uzmanlık eğitimine devam etti. Bu süre zarfında Cinsel Terapi, Bilişsel-Davranışçı Terapi, Dinamik Psikoterapi, Hipnoterapi ve Rüya ile Terapi konularıyla ilgili çalışma-lar yapmıştır. Anksiyete Bozuklukları, Depresyon, Duygudurum Bo-zuklukları, Şizofreni, Obsesif Kompulsif Bozukluk, Kişilik Kuramları, Politik Psikiyatri, Göç Psikolojisi ve Bağımlılıklar özel ilgi alanlarıdır. Bir dönem Marmara Üniversitesi Psikoloji Bölümü’nde lisans dersleri vermiştir. Hâlen serbest psikiyatrist olarak çalışmaktadır.

DR. ÖZGE YILMAZ

Lisans eğitimini İstanbul Üniversitesi psikoloji bölümünde tamam-lamıştır. Daha sonra İstanbul Üniversitesi Aziz Sancar Deneysel Tıp Araştırmaları Enstitüsü’nde Nörobilim Yüksek Lisansı yapmıştır. Dok-tora eğitimini Almanya’da Max Planck Enstitüsü’nde beyin bilgisayar arayüzleri ve beyin görüntüleme üzerine gerçekleştirmiştir. Boğaziçi

Üniversitesi biyomedikal mühendisliği ve Bilgi Üniversitesi genetik ve biyomühendislik bölümünde Post-doc çalışmalarından sonra Bahçeşehir Üniversitesi ve Altınbaş Üniversitesi psikoloji bölümlerinde ve tıp fakültelerinde nörobilim dersleri vermiştir. Şu an Marmara Üniversitesi psikoloji bölümünde doktor öğretim üyesi olarak çalışmalarına devam etmektedir.

DR. A. SENA SEZGİN

Lisans eğitimini 2008 yılında İstanbul Bilgi Üniversitesi Psikoloji Bölümü'nde onur derecesiyle; yüksek lisans eğitimini "yönetici işlevler ve irade" hakkında hazırladığı tezle; doktora eğitimini "Ebeveynin "Üstün Zekâlı" Çocuğa Sahip Olma Algısı: Etiketleme" başlıklı tezle İstanbul Üniversitesi Psikoloji Anabilim Dalı'nda tamamlamıştır. Cambridge Üniversitesi'nde 2015 yılında eş-araştırmacı olarak bulunmuştur. Temel araştırma alanları, üstün zekâ algısı ve politikaları, etiketleme, narsisizm kültürü, okul psikolojisi, örgüt psikolojisi, ebeveynlik ve bilişleri, irade ve yönetici işlevlerdir. Hâlen Marmara Üniversitesi'nde öğretim görevlisi olarak çalışmaktadır.

DR. AYŞE ALTUNKAYA ERDOĞMUŞ

Lisans eğitimini 1992 yılında Boğaziçi Üniversitesi Psikoloji bölümünde tamamlamıştır. İstanbul Ticaret Üniversitesi Psikoloji bölümünde yüksek lisansını yapmıştır. İstanbul Arel Üniversitesinde psikoloji doktora programını tamamlayarak doktor unvanını almıştır. Ölüm kaygısı, kişilik, bilişsel süreçler ve travma konularında araştırmalarını yürütmektedir. Avrupa Bilişsel Davranışçı Terapiler Birliğinden onaylı terapisttir. EMDR II. düzey; çift ve aile terapistidir. EMDR Travma ve İyileştirme Grubu (TİG) Moral ekibinde olup afet ve toplumsal travmalarda çalışan uzmanlara ve afetzedelere psikolojik destek grubunda çalışmalara katılmaktadır. Hâlen İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesinde Dr. Öğretim Üyesi olarak görev yapmaktadır.

ZEYNEP BETÜL YÜCESOY

Boğaziçi Üniversitesi Psikoloji Bölümünden 2020 yılında mezun oldu. 2019 yılında İngiltere'deki University of Kent'te bir dönem Erasmus öğrenim hareketliliğinde bulundu. Hâlen Koç Üniversitesinde Klinik Psikoloji alanında yüksek lisans yapmakta ve Marmara Üniversitesi Psikoloji Bölümünde araştırma görevlisi olarak çalışmaktadır.

TEŞEKKÜR

Bu kitap yoğun bir emeğin sonucunda hazırlandı. Kitabın yazılmasındaki temel amaç, baŐta ülkemiz olmak üzere tüm dünyada çeşitli doğal afetlerden etkilenen insanların psikolojik durumlarının anlaşılmasına ve afetzedeler için uygun psikososyal desteğin ve tedavinin sağlanması katkı sunmaktır.

Kitabın konuya ilgi duyan akademisyenler, psikiyatristler, sosyal hizmet uzmanları, klinik psikologlar, politikacılar ve konuya ilgi duyan herkes için yararlı olacağını umuyoruz.

Emeği geçen herkese, 8. Bölümün kaynaklarını düzenleyen asistanım Yusuf Ziya Koç'a ve bize her zaman destek olan ailelerimize teşekkür ederiz.

GİRİŞ

MUSTAFA BİLİCİ

Son yıllarda afetlerin meydana geliş sıklığı artış göstermektedir. Bu artışın açıklanmasında ekonomik, sosyal, siyasi ve coğrafi pek çok etken incelenmektedir. Afet derken aniden meydana gelen, beklenmedik, yıkıcı ve afetzedelerin müdahale imkânlarının yetersiz olduğu doğal olaylar kastedilir. Afet, bireylerin, grupların, toplulukların ve toplumların işlevlerini bozar, başa çıkma mekanizmalarını tahrip eder. Fiziksel, psikolojik, ruhsal, ekonomik, mesleki ve maddi olmak üzere çeşitli kayıpların olduğu afetler doğası gereği akut bir kriz olarak ele alınır. Felaketler İçin Epidemiyolojik Araştırma Merkezi bir olayın afet olarak kabul edilmesi için ondan fazla kişinin ölmesi, yüzden fazla kişinin günlük hayatının etkilenmesi, olayın yönetimi için uluslararası yardımın talep edilmesi ve acil durum ilan edilmesi gerektiğini ileri sürmüştür.

Doğal afetler arasında depremler, tsunamiler, kasırgalar, volkanik patlamalar, sel, kuraklık, orman yangınları, şiddetli yağışlar, don, salgın, heyelan ve fırtına siktir. Afet yaşayan herkes bir dereceye kadar etkilenir, ancak tüm afetzedelerin psikolojik durumu etkilenme şekli, düzeyi, yoğunluğu, süreğenliği, süresi ve afet öncesi fiziksel ve psikolojik işlevsellik düzeyi gibi çok sayıda faktöre bağlı olarak değişir.

Dünya tarihi, yerel, bölgesel, ulusal veya uluslararası ölçekte insan ve çevre acılarını içeren trajedilerle doludur. OECD ülkelerine kıyasla düşük-orta gelirli ülkelerde bir afette ölüm

olasılığı 200 kat daha fazladır. 2008 yılında Myanmar’da Nargis kasırgası sonucu 138.000, 2003 yılında Avrupa’da sıcak hava dalgaları nedeniyle 70.000 ve 2023 Kahramanmaraş depremlerinde 50.000’den fazla kişi hayatını kaybetmiştir. Doğal afetlere bağlı oluşan maddi kayıplar, olayın yaşandığı ülkelerin ekonomik ve sosyal durumunu derinden etkilemektedir.

Kitap, giriş dışında toplam sekiz bölümden oluşuyor. İlk bölümde “afetlerde psikososyal destek ve müdahalelerinin organizasyonu” konusu ele alınmaktadır. Psikososyal destek, bireylerin ve toplumların psikolojik yaralarını iyileştirmeye ve sosyal yapılarını yeniden inşa etmeye yönelik faaliyetleri kapsar. Afetlerin ardından etkilenen birey ve topluluklara yönelik psikolojik destek sağlama, toplumsal ve kültürel ihtiyaçlara uygun yardım çalışmaları yürütme, bireysel ve toplumsal iyileşme becerilerinin artırılması gibi konular detaylandırılmıştır. Psikososyal müdahale araçları, ihtiyaç ve kaynak değerlendirmeleri, psikolojik ilk yardım, sevk etme, yönlendirme ve toplumu harekete geçirme gibi temel konular incelenmektedir. Bu bölüm, afet ve acil durumlarda psikososyal müdahale ve destek sistemlerinin kurulumu, yönetimi ve uygulaması ile ilgili kapsamlı bir rehber niteliğindedir.

İkinci Bölümde afetzedelerde ortaya çıkan nörofizyolojik değişiklikler tartışılmaktadır. Bu bölümde, doğal afetlerin tecrübe edildiği andaki ve sonrasında psikolojik süreçlerin altında yatan nörofizyolojik mekanizmaları incelenerek, travmatik yaşam olaylarının insan beyni ve sinir sistemi üzerindeki etkileri anlatılmaya çalışılmıştır. Felaketlerin ardından ortaya çıkan nörofizyolojik değişimleri ve kişilerin bu değişikliklerle nasıl başa çıktığını anlamamıza yardımcı olacak bilgiler ele alınmıştır.

Üçüncü Bölüm “Sosyal Psikoloji Açısından Afet Psikolojisi” başlığını taşımaktadır. Bu bölümde, son yıllarda görece artış gösteren afetlerin sosyal psikolojik dinamikleri ayrıntılı olarak

tartışılmıştır. Ayrıca afetlerin bazı sosyal psikolojik boyutları derlenerek, tartışılmış ve bu dinamiklerin afeti anlamak ve yönetmek için nasıl bir ihtiyaç oluşturduğu incelenmiştir.

Kitabın Dördüncü Bölümü, “Afet Zamanlarında Medya Tüketimi” konusuna ayrılmıştır. Bu bölümde, afetzedelerin belirsizliği gidermek ve kaygıdan kaçınmak için en kolay ulaşılabileceği uğraşılardan birinin medya tüketimi olduğu açıklanmaktadır. Medya tüketimi, sosyal medyada gezinmek, müzik dinlemek, film seyretmek ya da haberleri takip etmek şeklinde ortaya çıkabilir. Afetzedelerin başvurduğu bu aşırı tüketim yanlışlarla karşılaşmaya yol açabilir. Bu bölüm afet zamanlarında yoğunlaşan medya tüketiminin psikolojik iyi oluş üzerindeki etkisini tartışmayı, medya psikolojisi ve içerik üretimi/tüketimi arasındaki ilişkiye değinmeyi ve bu tüketime yönelik belirli öneriler sunarak bireyin kitle iletişim araçları ile olan etkileşimini düzenlemesine yardımcı olmayı amaçlamaktadır.

Beşinci Bölüm “Afetzedelerin klinik psikolojik değerlendirilmesi” konusuna ayrılmıştır. Bu bölümde afet yönetiminde klinik psikologların görevleri, afetlerde psikolojik sağlık aşamaları, afet sonrası ortaya çıkan psikolojik sorunlar ve afet sonrası etkilerin psikolojik sağaltımı konuları detaylı bir şekilde incelenmiştir. Afetlere maruz kalan kişilerin baş etme kapasitelerini aşacak düzeyde yüksek düzeyde stresöre maruz kaldığı göz önüne alındığında, afete verilen bireysel psikolojik tepkilerin incelenmesi önem arz etmektedir. Bu bölümde afetzedelerin psikolojik tepkilerine odaklanılarak bu belirtiler açıklanmaya çalışılmıştır.

“Afet Sonrası Kayıplar ve Yas” konusunun incelendiği Altıncı Bölümde, afet sonrası yaşanan kayıp ve yas süreçleri ile bu süreçlere yönelik psikolojik destek uygulamaları ele alınmaktadır. Afetlerde kayıplar ve yas, yas kavramı, yas tutma, yasin evreleri, yasin işlevi, yas görevleri, yas çeşitleri, uzamış yas

bozukluğu, yas sürecinde risk faktörleri, afetlere bağlı kayıplar-
da yas sorunu, yas sürecinde kişilerin kendilerine yapabilecek-
leri yardımlar ve yas sürecinde psikolojik destek detaylı olarak
anlatılmaktadır. Bölüm yas ve travma sonrası büyüme kısmı ile
tamamlanmaktadır.

Yedinci Bölümde, “Afete karşı psikolojik ve toplumsal dayanıklılık” konusu ele alınmaktadır. Afete dayanıklılık gerek doğal gerekse insan eliyle gelen afetler karşısında bireysel ve toplumsal olarak direnme, baş etme ve afet sonrası uyum sağlama ve toparlanma süreçleri ile doğrudan ilişkili bir kavramdır. Afete psikolojik ve toplumsal dayanıklılık ve bireysel dayanıklılık kavramları birbiriyle ilişkili olarak ve sosyal belirleyicileriyle birlikte sunulmaktadır. Afet öncesinde ve sonrasında toplumsal dayanıklılığı desteklemeye yönelik model ve uygulamalar sunulmakta, bu süreçlerde psikososyal desteğin ve kültüre duyarlı hizmetler sunulmasının önemine değinilmektedir. Bölümün sonunda “afete dayanıklılık” kavramına yönelik eleştiriler kısaca tartışılmaktadır.

Kitabın sekizinci ve son bölümü “Doğal Afetlerin Psikiyatrik Yönü”ne ayrılmıştır. Afetlerin akut aşamasında, afetzedelerde uyuşma, ağlama, kaygı ve aşırı tetikte olma durumları görülebilir. Afetzedelerin çoğu, zamanla ve kapsamlı destekle önceki işlevsellik düzeylerine geri döner. Ancak bazı afetzedeler için semptomlar uzun süre devam eder. Bazı afetzedelerde anksiyete bozuklukları, depresyon ve travma sonrası stres bozukluğu (TSSB) gibi çeşitli psikolojik bozukluklar gelişebilir. Bölüm, bu klinik psikiyatrik tabloların incelenmesi ve tedavisi konusundaki son güncel bilgileri gözden geçirmektedir.

Doğal afetler adı üzerinde tabii hadiselerdir; istemesek de çeşitli zaman dilimlerinde ortaya çıkacaktır ve büyük kısmının oluşmasını engellemeyeceğiz. Ancak yaşanan afetlerden ders

ıkararak afetlere bağlı kayıpların ve psikolojik sıkıntılarının azaltılması mümkün. Bu kitabın ülkemizde ve dünyada afetlerden ders çıkarılması, gerekli tedbirlerin önceden alınması, afetlere hızlı müdahale edilmesi ve oluşan her türlü yıkımın bir an evvel giderilip gündelik hayatın kısa sürede afet öncesi duruma döndürülmesi konusundaki bilincin artırılmasına katkı sağlayacağını umuyoruz.

1. BÖLÜM

AFETLERDE PSİKOSOSYAL DESTEK VE MÜDAHALELERİN ORGANİZASYONU

MAHİR YEŞİLDAL

ÖZET

Bu bölümde, afetlerde uygulanacak psikososyal destek ve müdahale yöntemleri ayrıntılı bir şekilde ele alınmaktadır. Psikososyal destek, bireylerin ve toplumların psikolojik yaralarını iyileştirmeye ve sosyal yapılarını yeniden inşa etmeye yönelik faaliyetleri kapsar. Metinde, afetlerin ardından etkilenen birey ve topluluklara yönelik empatik ve anlayışlı psikolojik destek sağlama, toplumsal ve kültürel ihtiyaçlara uygun yardım çalışmaları yürütme, bilgi iletimi, bireysel ve toplumsal iyileşme becerilerinin artırılması gibi konular detaylandırılmıştır. Psikososyal müdahale araçları, ihtiyaç ve kaynak değerlendirmeleri, psikolojik ilk yardım, sevk etme ve yönlendirme, bilgi merkezi oluşturma ve toplumu harekete geçirme gibi temel konular incelenmektedir. Ayrıca, afet ve afet etkinliklerinin dönemleri, psikososyal müdahalelerin temel ilkeleri ve psikososyal destek uygulamaları gibi çeşitli aşamalar ayrıntılı olarak tartışılmaktadır. Bu bölüm, afet ve acil durumlarda psikososyal müdahale ve destek sistemlerinin kuruluşunu, yönetimi ve uygulaması ile ilgili kapsamlı bir rehber niteliğindedir.

1. KISIM GENEL ÇERÇEVE

PSİKOSOSYAL DESTEK

“Psikososyal” en temel anlamıyla birbirini sürekli etkileyen psikolojik ve sosyal etkilerin hareketli ilişkisi anlamına gelirken; afet ve acil durum çerçevesinde psikososyal destek; afetlerin ardından ortaya çıkması muhtemel psikolojik uyumsuzlukların ve bozuklukların önlenmesi ve ortadan kaldırılması, etkilenen toplumdaki bireylerin süregelen yaşantılarına geçişini hızlandırmaya yardımcı olma, toplumun olası ihtiyaçlarına yönelik ihtiyaç analizini ortaya koyan, muhtemel afet acil durumlarla başa çıkma ve müdahale edebilme kapasitelerinin yanı sıra iyileşme becerilerinin de artırılmasına yönelik yürütülen çok disiplinli hizmetler bütünü olarak tanımlanmaktadır (ASP, 2018). Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu tarafından yapılan tanımlamada ise psikososyal destek; bireylerin ve toplumların psikolojik yaraları iyileştirmeye ve acil durumlardan veya kritik bir olaydan sonra sosyal yapıları yeniden inşa etmelerine yardımcı olan faaliyetlerdir (UNICEF, 2020).

- Afetlerde ve acil durumlarda psikososyal destek;
- Afetten etkilenenlere empatiyle, anlayışla ve duyarlılıkla psikolojik destek sağlamak, psikiyatrik hizmetlere ihtiyaç duyan insanları bulmak ve yol göstermek,
- Yardım çalışmalarının, etkilenen toplumun nüfus yapısına toplumsal, kültürel, etnik gerçekliğine paralel bir şekilde ilerlediğinden emin olmak,
- İhtiyaç duyulan bilgileri bireylere, kurumlara ve topluma iletmek,
- Bireylere, ailelere ve topluma kendi gereksinimlerini belirleme, çözüm yolu arama ve kendi kendine yardım